

Redsel for en helhetlig språkpolitikk

Et politisk flertall av Ap, SV, Sp, Venstre og KrF på Stortinget lar ter til å preges av panisk redsel for sentraliseringskrefter og helhetlig, nasjonal språkpolitikk.

Derfor legges det også stikk i strid med folkemeningen gang på gang lokk på alle fornuftige forslag om modernisering av norsk språkpolitikk.

Til tross for at et stort flertall av nordmenn vil ha seg frabedt å bli påtvunget et regionalt sær-språk – som en ekstra, forvirrende, offisiell skriftnorm, nyter en liten gruppe målfolk godt av store, språklige privilegier ved ansettelse i det kommunale og statlige yrkesliv hvor det kreves tospråklig ferdighet.

Ca. 70 prosent av norske elever karer seg på en eller annen måte motvillig gjennom nynorskstrevet i skolen og går ut i samfunnet med altfor liten trening i å behandle sitt hovedmål muntlig og skriftlig.

Man kan lett forstå elevenes frustrasjon nå de i sitt strev med å tilegne seg funksjonell tale- og skriveferdighet hele veien tvinges til å gjøre rede for et virvar av så å si identiske sideformer.

Ytterligere 20 prosent av elevene, som strever med ordblindhet og læringsvansker, har selvfølgelig vært fritatt for skriftlig sidemålsopplæring.

Tar vi med elever med samisk og utenlandsk bakgrunn – som heller ikke har vært utsatt for den særnorske dobbeltopplæringen, stiller over 90 prosent som «annen rangs» borgere når de etter endt skolegang skal banke på dører til det offentlige yrkesliv.

På grunn av den urimelige målloven av 1980 skal de i utgangspunktet yrkesmessig ikke komme i betraktning ved ansettelse i offentlig tjeneste hvor det kreves at man behersker begge målformer.

Til nå har den meningsløse målloven for en stor del vært sabotert i den offentlige forvaltning.

Embetsmenn, statsfunksjonærer og kontorpersonell, som daglig arbeider med å forfatte og sende ut offentlige skriv, behersker som regel ikke nynorsk godt nok til av hver enkelt saksbehandler kan etterleve målloven.

Derfor har man ordnet seg med «profesjonelle» oversettere, som har foretatt omsetting til nynorsk i de tilfelle det er blitt «stått på krava». Som kjent heter det i målloven at offentlige organer har plikt til å svare på forespørsler i den målform innsendte brev, søknader og lignende er forfattet.

Til tross for at man i alle år har vært nødt til å se gjennom fingrene med denne omgåelse av målloven, har man halsstarrig oppretholdt argumentasjonen

for og kravet om at alle skoleelever som ikke har fått fritak, skal tvinges gjennom dobbeltopplæringen.

Slik kan kjernen av den nynorske nomenklaturen i Norge glede seg stort over og leve fett av sine privilegier.

Kravet om beherskelse av to målformer i offentlig tjeneste gjør at noen få prosent yrkesaktive med et naturlig forhold til nynorsk rekrutterer et stort antall stillinger i kommunale og statlige institusjoner.

I etermediene kryr det av dem – der sitter de foreløpig trygt med angstbitende stortingspolitikere og et mektig, nynorskfavoriserende språkråd i ryggen og strør ut sitt «heimemål» – som de fleste nordmenn verken anvender i skrift eller tale.

Bjørn Kristen Ørbæk
Norsk Språkforening